

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:

Pe un an **60** coroane. — Pe **șase luni**
30 coroane. — Pe **trei luni** **15** coroane.

Ziarul apare **Martie, Ioi și Sâmbăta****Corespondențe**

se adresează Redacției «Telegraful Român», Strada
 Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori vizante se refuză.
 Articole nepublicate nu se însoțesc.

= Prețul inserțiunilor, după învoială =
 Abonamentele și inserțiunile
 să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Ro-
 mân», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Ordin de chemare

Biroul de presă n-a trimis azi, în momentul de-a pui ziarul sub presă, un ordin de chemare la arme, pentru întreg teritorul unit cu România Mare.

Virtutea noastră a fost ascultarea de poruncile, ce ni-au venit dela stăpâni. Așa a fost când stăpâneria era streină de neam, streină de lege. Dacă deci erau sfinte poruncile dela stăpânerie lumesa că ele veniau dela o stăpânerie dusmană neamului nostru, cu atât mai sfinte sunt azi poruncile sosite dela guvernul românesc de azi. Atragem atențunea conducătorilor firești ai poporului nostru, care sănătatea noastră, le atragem atențunea asupra acestui apel la împlinirea datorințelor de cetățeni, cu totă increderea cu care au fost todeasă cără conducătorii poporului nostru.

Virtutea strămoșească ascultarea de stăpâne între toate imprejurările, via și acuma călăuza noastră, când e vorba să fundăm pe temele puternice România Mare, pe temeliu iubirii de neam.

Eată acest ordin:

Ordin de chemare

Consiliul Dirigent al Transilvaniei, Bánátului și al ținuturilor ungurene locuite de Români, în baza deciziei ministerului regal chiamă la arme pe toți tinerii născuți români din anii **1896**, **1897** și **1898** cari locuiesc pe teritorul cercurilor de re-crucare arătate mai jos.

1. Trupa

(Suboficeri și soldați fără grad)

a) Primarii comunelor au să conducă și să prezinte deodată la comanda cercului de recrutare toți tinerii născuți în anii **1890**, **1897** și **1898** cari sănătatea lor și sunt de naționalitate română.

Vor fi deci prezențați nu numai aceia, cari mai înainte au servit la armata comună, hovezii (Landwehr), infanterie, cavalerie, artillerie, ori în alte servicii ci chiar și aceia, cari la recrutările austro-ungare au fost aflați neapărat și cari până acum nu au făcut nici un serviciu militar. Desprecei cari zac în pat, să se aducă atestat de medic. Oamenii vor fi prezentăți cu o listă dacă după matricula de botz. În această listă se va motiva absența omenilor ne-prezenți.

Oamenii cari la publicarea ordinului acesta nu locuiesc în comună natală, vor fi prezențați împreună cu oamenii comunie în care locuiesc. Se vor induce însă pe o listă separată a străin-

nior, care va arăta și comună natală a fiecărui străin.

b) *Timpul și locul de prezentare a tinerilor (trupă) născuți în anii **1890**, **1897** și **1898** în:*

Szalonta-Mare

la Comanda Cercului de recrutare Băluș cu se-
 diul Szalonta-Mare

1.	Octombrie 1919	Piata Szalonta-Mare
2.	"	Tinca
3.	"	Borosineu
4.	"	Băluș
5.	"	Cetățea
6.	"	Bel
7.	"	Văscău
8.	"	Eleg
9.	"	Kisneu
10.	"	

Oradea-Mare

la Comanda Cercului de recrutare Oradea-Mare

1.	Octombrie 1919	Orașul Oradea-Mare
2.	"	Piata Centr. Oradea-Mare
3.	"	Bihorcherestes
4.	"	Elezed
5.	"	Salard
6.	"	Margita
7.	"	Săcheșid
8.	"	Mihaișid
9.	"	
10.	"	

Satul-Mare

la Comanda Cercului de recrutare Satul-Mare.

1.	Octombrie 1919	Orașul Satul-Mare.
2.	"	Piata Satul-Mare.
3.	"	Cinger.
4.	"	Orașul Careli-Mari.
5.	"	Piata Careli-Mari.
6.	"	Piata Arduid.
7.	"	Piata Tășnăd.
8.	"	Orașul Simleul-Silvaniei.
9.	"	Piata Simleul-Silvaniei.
10.	"	Piata Jermata-Albă.
11.	"	Piata Crasna.
12.	"	Piata Cehul-Silvaniei.
13.	"	
14.	"	

Sighetul Marmatei

la Comanda Cercului de recrutare Sighetul
 Marmatei.

1.	Octombrie 1919	Orașul și Piata [Sighetul Marmatei].
2.	"	Piata Sogasag.
3.	"	Piata Iasolig.
4.	"	Piata Vișău.
5.	"	Orașul Bala-Mare.
6.	"	Piata Bala Mare.
7.	"	Piata Șomcuta.
8.	"	Orașul Bala de sus.
9.	"	Piata Seini.
10.	"	Piata Tiszántúl.
11.	"	Piata Avas.
12.	"	
13.	"	

c) Primarii, cari au mai prezentat odată oamenii acestor contingente vor prezenta acum cu liste desobioase pe acel cari la prima recrutare erau absenți și pe acela cari au fost îngăduiți la vître fiind neapărați.

2. Ofițeri

Ințelegând și aspiranții de rezervă și de găzduită cari sunt de naționalitate română născuți în anii 1877 pînă 1898 inclusiv și încă nu s-au prezentat la chemările făcute mai înainte — au să plece 48 ore după publicarea acestui ordin la cercul de recrutare căruia aparține locul lor natal.

3. Scutiri de mobilizare

Următorii ofițeri (înțelegând și aspiranții) și trupă sunt scutiți de mobilizare și sunt considerați ca mobilizați pe loc fără a primi vreo competență militară:

a) cei lucrați minori (băllișor) și uzele de carburi, sare și fieri.

b) Cei aplicanți definitiv la căile ferate, la poștă, la televiziune și la oficiale de stat și administrative române (funcționari cu titlu nu sună de servicii de miliță).

c) Șefii persoanelor numite sub a) și b) au să înainteze în timp de opt zile comandanții cercurilor de recrutare o listă a persoanelor cari se află la ei și sunt absolut necesari serviciului lor.

Scutirea de mobilizare nu mai este valabilă îndată ce persoanele indicate sub a) și b) nu mai fac serviciile pentru care au fost dispuse.

c) Studenții de teologie și medicina.

Ei au să înainteze comandanții cercurilor de recrutare al locului lor de naștere un document de la școală din care să se poată constata că întrădărușor sunt studenți de teologie și iau parte la prelegere.

Cei ce se află în străinătate vor înainta aceste documente pe calea ambasadelor.

4. Dispensări

Întreținătorii de orfani, de mame văduve și de părinți săraci treceți de 70 ani, au dreptul să ceră dispensări de servicii militari. Acest drept poate fi căsătigat și din alte cauze grave, asupra cărora vor decide forumele militare înțelegerile cu cele administrative.

Oaceastă cerere o vor face foșii numai după ce au intrat în serviciul militar, unde îl-se vor desluși detaliate asupra documentelor neceasare pentru dispense.

5. Medici.

Total medici de naționalitate română cari sunt născuți în anii 1877 inclusiv pînă 1898 inclusiv și domiciliati pe teritoriul Cercurilor de recrutare (plăsoare amintite mai sus, vor pleca 48 ore în urmă după publicarea acestui ordin, la Sfîntul său Corpul VI armată în Cluj (Comandanțatul Corpului VI armată).

Nor vor avea a se prezenta prim-medici județeni, medici de plăș, cercuali, comunali, medici direcțori de spitale și căte un medic secundar de spital pentru căte 150 bolnavi de fapt afflitori în spital.

Prefecturile județelor pe teritoriul cărora se găsesc cercurile de recrutare amintite mai sus au să trimîndă Sfîntul său Corpul VI armată un tablos nominal al tuturor medicilor afflitori la circumscripția lor, arătând numele, pronumele, domiciliul, anul nașterii, funcționarea (resp. medic-pravat) gradul-militar, serviciul militar în Austro-Ungaria, și dacă în baza ordinului de mai sus are să se prezinte sau nu.

Deodată cu publicarea acestui ordin intră în vigoare pedepsele

legilor statului

pentru toți, cari au îndeplinirea la timp acest ordin, pentru cari împiedică executarea lui, sau vorbesc contra îndeplinirii ordinului și pentru cari desigur cu cunoștință de acțiune crime nu fac fără întârziere arătare. Toți aceștia nu vor fi parte din pământurile ce se vor împărți.

Români!

Nu frica de pedeapsă să vă ducă la împlinirea acestui ordin de chemare ci mândria conștiință, că îndepliniți o sfântă datorie față de pământul nostru liberat și față de patria noastră română.

Este ciasă sfânt, când trebuie să punem temelia unui viitor demn și corăspunzător jertelor și suferințelor de văcuiri ale părinților noștri!

Aveți și răspunsuri chemării, pentru a dovedi lumei întregi că ne iubim Tara și moșia și că suntem și o stăpânire cu vrednicie, – ducând cu noi liniste, libertate și stăpânire dreaptă în toate colțurile țării.

ss. Iuliu Maniu
președintele Consiliului Dirigent.

Marna

Să împlinim cinci ani dela cea dinăzi victorie franceză pe Marna. E un prilej de recapitulare și de reculegere. Răsboiul ne-a asvârlit în ateața patimi și iluziuni în cât nu în toatele am putut să măsurăm în totă intinderea lor evenimentele ce s-au petrecut.

Și azi, când frâmantarea începe să se poalească și când lucrurile capătă perspective, ne putem da seama de toată măreția, nu numai epică, dar și morală a celei dinăzi Marme. Nu vom uită niciodată desigur isibitura de foc pe care Alianții au dat-o la aceleași râuri predestinate Germanilor în 1918. Marna lui Foch va rămâne victoria decisivă și înmântoitoare.

Marna lui Joffre însă se va impune conștiințelor cu atât mai grandioasă cu cât a fost mai tragică. Marile victorii nu sunt întotdeauna bătăliile cele mai norocoase. Sunt acelea în care sfârșorul sufletelor a fost mai mare. Căci desigur că

antichitatea nu cunoaște o biruință mai frumoasă și mai fecundă decât înfrângerea de la Termopile.

Si Marna din 1916 a atins această culme a marilor tragedii omenești. Între vîrfurile de lance, era acolo suspendat sufletul umanității întregi. Răsboiul acesta infricoșător și sălbatic și-a căstigat atunci depința lui justificare morală.

Si acum, fiindcă e clipa recapitulărilor, să recapitulăm. La Paris Victor Girod a publicat o istorie a răsboiului. De acolo desprindem programul de pace pe care Germania l-ar fi impus Franței dacă Marna le-ar fi fost norocoasă. Programul a fost preconizat de contele Bernstorff la Washington, numindu-l: cele zece porunci germane. Il reproducem:

- Toate coloniile franceze, fără excepție, inclusiv Marocul, Algeria și Tunizia.

- Toată țara cuprinsă de la Saint-Valeru în linie dreaptă până la Lyon, adică mai mult de un sfert din Franță, cu mai mult de 15 milioane locuitori.

- O indemnitate de 10 miliarde.

- Un tratat de comerț permitând mărfurilor nemților să intre în Franță fără a plăti nici o taxă pe timp de 25 ani, fără reciprocitate, după care continuarea tratatului de la Frankfurt.

- Promisiunea suprimirii din Franța a recrutării pe termen de 25 ani.

- Dărâmarea tuturor fortărețelor franceze.

- Remiterea de către Franță a 3 milioane de puști, 3000 de tunuri și 40.000 de cai.

- Drepturi de patență ale brevetelor germane timp de 25 ani.

- Părăsirea de către Franță a Rusiei și Angliei.

- Tratatul de alianță pe 25 ani cu Germania.

Condițiile acestea erau. Si e ușor de înțeles că nu era vorba numai de Franță. O civilizație întreagă, din care ne hrăneam și noi și alții, era să fie înmormântată. Sufletul umanității întregi era în joc. Si minunea să a facut prin nemăsuratul eroism al celor comandanți de Joffre, lată de ce victoria aceasta n'a fost numai o victorie a Franței, dar o victorie a umanității. Trimitem toată recanoșterea noastră celor ce au făurit-o.

— Dacia. —

FOIȘOARA

Refugiații Ardealului

— Scrisori din prigbie —

de Dr. Ioan Mateiu.

(Urmare)

Ajutorul de 1 Rublă ce se năsește de pe urmă este deosebit de bună, dar nu poate să se vindeau cu 15 copeici, iar unul și lăptele creșteau în preț de zi în zi. Prigbiei n'aveau băbu, iar putința de-a căstiga ceva cu învățătură lor de carte, era tăiată. Atunci s'a petrecut unul din acele luxuri zguduitoare, pe care numai primăvara vieții le scoate la iveală: conducătorii poporului din Ardeal, au intrat în rândul lucrătorilor cu mâinile.

In Grusca preoții și învățătorii căruia zile intregi la snop din câmp, dormiau pe păie în grădini, spălă rufe în apa murdară și păruialor ori învățătorii în sudori grele la mașinile de trefărat, pe plătă mică și cu hainele înegrite de colbul cei înecă.

La Visca 10 preoți și au invitat să meargă ca tăietori de lemne într'o pădure cu 180 de

de Ruble pe lună, având să doarmă în borde și să și facă singuri mâncarea. Profesori și funcționari au ținut de coardele plugarului pe o moșie întinsă, cu 4 Ruble pe zi fără mâncare. Si Doamnele noastre au ieșit în jardina, strâna, ca în doogarea soarelui să scoată cartofii de dininea pără sănătoasă.

Frunțați ai tări mele ce blâstăm greu vă paștel N'a fost desigur că văți părăsiti gospodăriile voastre înfloritoare aproape goi, că un an de zile ai indurat lipsuri și suferințe ce nu se pot spune, ca mai apoi să treceți în Rusia cu sufletul zdrobit.

A trebuit acum, din pricina foamei, să vă jerifiți mândria și să lucrați cu mâinile voastre pământul străinului, ca niște pâlnișă sătăchi de Dumnezeu.

Ardealul nenorocit, vino și vezi apostoli îndurerăți, cu fruntea plecată în tărâna neagră a stepelor rusene! Ideul național le-a pus pe ureni cei mai jalinici din toate umilinările ce pot încerca un suflet omenește.

Si această stare de robie faraonică, i-a sililit să se îndrepte către aceia, cari își luaseră sarcina croțitorilor lor.

Unificarea organizației noastre bisericesti

De: Dr. Gheorghe Comșa.

La început nu era primejdie. Episcopatul se amesteca în trebile politice ale poporului iar acesta în cele ierarhice bisericești, până când la anul 1799 Maria Terziea cu ajutorul episcopului Gheorghe Vîcă a luat dreptul de amestec în cele politice și a limitat poporul la dreptul de a se îngera în afaceri administrative bisericești.

La anul 1804 principiul monarhic al episcopatului primește lovitura cea mai crâncenă. Congresul sărbesc de atunci a acceptat principiul protestat, care susține că nici o dispoziție nu poate avea putere de lege fără aprobarea comunității. Poporul a fost provăzut cu putere hotărâtoare în toate afacerile administrative-bisericești. Congresele anilor 1809—1875 au definit chisnăuarea. S'a acceptat principiul respectivei sistemului comunității bisericești. În anul 1871 s'a primit organizația eparhială bazată pe același sistem iar la anul 1875 cea consensuală. Congresul și-a rezervat votul decisiv în toate afacerile administrative ale mitropoliei.

In urma acestora — zice Radic, — nu mai întâlnim sinoade canonice, ci simple adunări episcopște puse în față forței inexorabile a privii pasiv cum regulează majoritatea laice afacerile administrative bisericești. Aici se face apoi amintire de Saguna, al cărui «Statut organic» a fost copiat de către sărbă. (p. 90).

Saguna și acuzat de către autorul menționat cu vădită tendență. Il acuză pe acest canonist, că nu are simț juridic și falșifică canonele.¹ Nu este necesar să insist în combaterea acestui neadevară deblat cu atâtă lipsă de bun simț, fiindcă nu arătat nici un singur caz de falsificare iar faptul că s'ar provoca la canonele cari nu se referă la chestiunile, care reclamă argumentare, nu se poate numi falsificare.²

Nu era necesar provocarea la canonice, cătă vreme este dovedit, că praxa veche admitea rolul consultativ al poporului. Însuși Radic recunoaște existența acelei praxe în biserică alexandrineană și

¹ Radic pag. 90 nota 4.

² Vezi Radic: p. 118 și urm.

In rânduri drepte se înșirau pe hărțile jalele și durere le-a fost ascultată. Soarta noastră se îmbunătățise, dar cu vesteia ei a trebut și de astădat să se amestice învenitul conducătorului în păhărul amărăciunilor noastre. Sfânta măngăiere, ce balsamă răcoritoră al fiu pentru noi în aceste locuri triste, dacă ai trezări într-o imină alesă, simțitoare și frâjească! Așa ne rămâne numai dorul tău și amintirea — când vom fi la casele noastre — a icoanelor negre care ne au întunecat zilele de pe aici.

Acum înțelegem adevarul, că măngăierea trebuie căutată în noi, în muncă organizată. Ne-am asternut la lucrul fără autorizare.

Preoții cu indemnare practică ca Babes și Manta ori cu stăruință minunată ca Dr. Oct. Popescu au strâns hrana, au făcut depozit, au adus pale și lemne de încalzit. Lurcurile apucă pe o cale bună, menită să înlăture primejdile ierarhiei. Alii s'au îngrădit de hrana sulfetească a colonilor prin conferințele obștești, la care pribeigli alergau cu sete.

(Va urmă).

cartagineană, dar o scuză prin aceea, că era provocată de stări excepționale admisibile și zice că și aşa se recereea consensul, aprobatul episcopalului.¹

Întrăbă acum, că ore alegerile care se fac după statutul organic nu atârnă delă acelaș consens al episcopalului? O singură ceteră căt de fugitivă a statutului organic ne încredează pe deplin, că episcopilor le este dată posibilitatea de a-și validă drepturile lor conform învățăturii, spiritului, istoriei și praxei bisericilor ortodoxe.

(Va urma).

Dela Universitatea din Cluj

Numiri la facultatea de literatură

Au fost numiți, transferați și desașați următori profesori, agregați, docenți, conferenieri și lectori la facultatea de literatură a Universității din Cluj:

Profesori tituari. — Dni Sexiu Puscasu dela Cernăuți, limba și literatura română I; Ioan Ursu din Iași, istoria universală medievală și contemporană; V. Părvan, (desașat un semestrul București) istoria antică; D. Giuri, (desașat un semestrul din Iași) filozofia practică; Gh. Vălsan (desașat pe timp nelimitat din Iași) pentru organizarea studiului geografiei.

Numele din nou: dñi: Marin Ștefănescu, filozofie teoretică; Ossifor Ghibu, pedagogie I; Alex. Radulescu, istorie veche a Românilor; N. Drăgan, Ist. naț. română; Ioan Paul (lași) estetică literară; N. Bănescu, limba și literat. greacă veche și modernă în legătură cu români, filologie alăvă și fiziologia sunetelor.

Agrageri delectanți: dñi F. Stefan Goangă, psihologie experimentală; Vasilie Ohlădeanu, pedagogie II; V. Bogrescu, filologie clasică II. (lași); M. Andreescu, arheologie practică; Silviu Dragomir, istoria popoarelor sud-est europeene și diplomatica slavă.

D-nii Gh. Giuglea (agregat stagiar) filologia română; Petrică Papușagă (doctor privat) etnografie și folclor; I. Panaitescu (conferențiar), istorie antică; C. Coriolan Popan (conf.), istorie anticol. T. Copidă, lector de dialectele române și bulgărești; G. Oprescu, lector de franceză; P. Grimm, lector de engleză.

La Datorie

— D. L.-Col. Zăvoianu a primit din partea d-lui Al. Vlăduș următoare scrisoare: —

Iubite Domnule Colonel,

Ce înseamnă să poți sulișt în ceea ce faci. De abia născută, „Liga consumatorilor” a arătat că stece ce vrea, să dovedești că stece să vrea. Numai mulțumită acțiuniei ei hotărâte și energetic, invazia speculatorilor a fost opriță „loc, și 'n multe părți date îndărât. Lumea răsuflă: viațea a început să se ieftenească. Ni se recunoaște, deci, și nouă, celor săraci dreptul de a trăi. Mai stat de vorbă lupii cu mieli. Între vânzători și cumpărător se restabilesc raporturi mai omenești.

O mare bîrînță aceasta. Dar nu trebuie să ne oprim aci. În fața acestei strâns și impenitante solidarități cetățenești, născută din adânci surfiniții comuni și sprijindu-se pe cîste și pe dreptate, un vast câmp de munca și de manuitorare luptă se deschide. „Liga Consumatorilor”, bine organizată, ar fi cea mai fecundă putere socială și națională ce s'a vîzut recent. Ea ar putea sărpi pentru totdeauna lăcomia și speculația celor mari caușă să facă milioane din exploatarea nevoilor și durerilor noastre. Înțîlând nu numai prin orăș, dar și pe la sat cooperativ și cantine de desfacere, cari să nu urmărească un cășig mai mare de 5 la sută la capitalul depus — ce urșare ar duce vieții și ce avânt ar da energiilor noastre libere, deschătușate din încălcările amarnicilor griji alezel de malină.

Pentru primirea susținătoră a Neamului nostru, această largă propagandă prin fapă cinstișă și de obștes folos al miilor binefăcători decât tot ce se pătează spune de pe catedră și de către doctoare Indemnurile și retelele sociale ce sărăcă de prim cărtă și prin ziare. Nu văd nici o greutate în realizarea capitalului cerut de-o asemenea întreprindere.

¹ Vezi Radic: p. 118 nota 7.

Sunt mulți și avem cunoștință de puțere noastră. În jurul și sub conducerea unui grup de oameni principali, harnici și cinstișă, să ne unim și să ne încheâm o mare societate pe acțiuni. Acțiuni de către o sută de lei. Cine nu va contribui c'eo sută de lei la usurările propriile lui vieți! Sunt sigur că numai cetătorii „Daciei” ar subscrie, la caleva zile, o sută de mili de acțiuni. Ceea ce ar însemna un fond de zece milioane. Să căte lucruri bune nu s'ar putea înjingebe cu 10 milioane!

Domnule Colonel, eu cred că acea ce a fost mai greu să s'acțeze. Odăstat statornic spiritul de solidaritate între oameni de bine, vințorul lor să se face folositor țărăi și neamului din care s'au ridicat nu mai poate fi zădărnicită.

Constituții Consiliul de administrație, deschideți subscripția și — ca prin minune, căci făcătoare de minuni și unirea celor mulți — „Liga Consumatorilor” va deveni „Liga Măntuitorilor”.

Trebue să facem imposibilă pe viitor această tristă anomaliă, ca, în țara porumbului, munca noastră să își plătească malul și mărligii lui de toate zilele cu 7 lei kilogramul.

Să căte nu sunt de îndreptat!

„Generația de jefuri” trebuie să-și facă datoria până la sfârșit. Ești mulțum, ești fără entuziasme, ia comanda — și șo oamenii de bine te vor urma!

Cu adâncă și nestrămată iubire.
(Dacia) A. Vlăduș.

Anunț

Se aduce la cunoștință p. t. părinții și elevilor primite în internatul de fete al Asociației Imprevantă cu liceul de fete de la Sibiu, că îl a 1 Octombrie c. n., când se vor începe prelegerile, să așa aducă cu sine următoarele obiecte: o saltea, un covorul la pat, o pernă, două pătrăi de pernă, o plăpâom sau un fel de copertă, patru călăuzări (repedește) trei gărgăre, trei servete, apoi perie de dinți, săpun și doi plejeni. O haină de vară și una de iarnă, două fuste (jupoane) colorate. Rulefe înbutitoare, cu ciocări, bătăi, umbrelă (cor) și încălțăminte. Tăcăm: cutit, furculiță, lingură și linguriță, apoi trei fălări (furfuli) de porțelan, (pentru cea ce pierde frica și încetează să devore) de căpătani anumiti eleve vor primi în internat două surje uniforme, o pălărie de vară și una de iarnă, care se fac aici cu prejuri moderate, dacă vor permite imprejurările.

Sibiu, în Sept. 1919.

Direcția Institutului.

Nr. 12291—1919.

Publicațiiune

Rezortul Cultelor aduce la cunoștință studenților români din Transilvania, Bănății și Banatul ungurenc, că pentru anul școlar 1919/20 Consiliul Dirigent a votat următoarele burse: 1. 50 burse a 3000 franci francezi pentru studenți care vor studia în Franță, Anglia, Belgia, Elveția, Italia și America.

2. 100 burse à 1500 franci francezi pentru aceiasi.

3. 80 burse la Căminurile studențești de pe lângă universitatea românească din Cluj, burse constătoare în locuință și întreținere gratuite.

4. 120 burse la Cursurile studențești din Cluj, constătoare din jumătate costul locuinței și întreținerii.

5. 80 burse la unul din Căminurile studențești din București, burse constătoare din locuință și întreținere gratuite.

6. 120 burse la Căminul din București, constătoare din jumătate costul locuinței și întreținerii.

Reflecțianții la bursele de sub Nr. 3—6 își vor inscrie cererile la Rezortul cultelor până la 25 Septembrie (cele de sub Nr. 1—2 fiind deja votate) însoțindu-le de atestate de bacalaureat (maturitate), cu nota generală cel puțin bună, de eventuale documente universitare și de certificat de pauperitate.

Sibiu, 2 Septembrie 1919.

Sfîntul rezortul
Branisice.

Dela Asociația clericală

Avis

Aducem la cunoștință Onor, frații preoți, cări voiesc să participe la congresul preotesc din București, că pleaca vor fi în ziua de 14/27 Septembrie a. c. în gară din Cluj va sta la dispoziția preotilor un wagon separat, care va pleca la orele 11 a. m., iar din gară din Sibiu va pleca alt wagon la orele 4 p. m. — ambele prin Copşa, cu legătură directă la București.

Participanții la congres, călătorind în același vagoane, vor beneficia de prețul jumătate.

Dr. V. Saftu

Dr. N. Bălan

secretar.

Stirile zilei

Alegorii de profesor nol. Consistorul episcopal din Caransebeș a ales pe preotul Virgil Mustafa Benciuț al universității din Cernăuți de profesor de religie și de limbă română, iar pe profesorul dela școală civilă de stat din Orășova Dinilă Latini, de profesor ordinar definitiv în catedra de istorie și de geografie dela institutul pedagogic.

Avg. Examenele particolare la școală civilă de fete cu internat a Asociației. care a fuzionat prin viitor cu liceul de fete de la stat din Sibiu, se vor înțelege Luni în 29 Septembrie n. 1919, la 8 ore a. m. și zilele următoare. — **Dirigentă școală.**

Procurarea de bucate. Magistratul orașului a dispus, ca prin proprietăți de mori de acela să se aducă gratuit pe seama locuitorilor, cari ei își împartă de bucate. A sosit grău în chipul acesta în cantitate de 9 vase. Deocamdată nu vine maja metrică de 200 de vase din casă, la casă și se va reduce prețul bucatelelor, se vor face și altă reducere proporțională. Locuitorii care îi împartă de bucate, care reflectăza la grăud adus, au să se anunțe. Luni 22 Septembrie a. c., începând cu ora 10 la 15 la unei cărătoare, la firmă Carol Springer, Piata mică, și strada Elisabeta. În orele 10—12 înainte de 3—3½ după amiază, împărțirea se va începe în 23 Septembrie. Partidele care să anunțe pentru hânsa magistrat, nu vor avea permisiune și la împărțire din grăud adus, deocamdată s'adună și fânață și 100 vase, care e pe drum.

Mustrare de consiliu. În 3/16 Noemvrie 1918 s'a jinut o adunare populară în Ierムnde, unde au luate parte și preotul Ioan Sămlăcean și învățătorul Alessandru Pop, ambii din Sălăcud. Seara a reîntoarcere preotul că nu său au plecat mai înainte pe cînd învățătorul împreună cu ginelele său — săză boala și primăvara de armăș română — și cu mai înaintătorul pe plecat mai târziu spre casă, iar pe drum său întâlnit cu toții și învățătorul Al. Pop a dat la ceară că preotul care să sârșească cu împușcarea preotului Ioan Sămlăcean, rămânând în urmă dânsului 10 minute, dintre care cel mai mic și de 4 luni. După aproape un an inv. Al. Pop mustrat în constiția sa pentru faptă săvârșită în 1 Septembrie spinzărat.

Di Nicolaie Simonstă. măestru pantofar în Sibiu dimpreună cu soția Duse Eva Simionetănă, Căhală, au binevoită se a înscrise ambi ca membri fundatori ai Reuniunii meseriașilor români din Sibiu, achitând taxa de 200 cor.

La Librăria Arhitectoceană. se află de vînzare: Liturgia. II-a. Sf. Ioan Gură-de-aur, prentru mitră de A. Benă, Prețul Cor. 15 și Pricessina „Ochiul”, penită cor bărbătesc de același autor. Prețul Cor 2.

Constituție și autonomie. este titlu unic unei noi scrieri ieșite din măiestria peană a dlui Dr. L. Lupas și apărută în „Biblioteca Săgeană” Nr. 37-38. În această lucrare de Lupas explică pe înțelesul tuturor aceste două cuvinte și arată greselile cari se facă până acum în comitetele parohiale, dându-se înțeles gresit Statutului organelor de la biserică noastră.

E o carte care trebuie să fie cîtă de toți cari se interesează de mersul lucrurilor în biserică noastră. Se poate comanda la „Librăria Săgeană” Săliște (jud. Sibiu) precum și la alte librării.

Trete în Sibiu

Cinematograful Orașului. Piața Hermann
Director: D-na M. Scholtess.

Mată: *Cum am ajuns eu detectiv*, drama
detectivă în 4 acte, în rolul principal Joe Deebis,
cu text română-germană. Pe lângă aceasta un
film de intrigație.

Incepând la ora: 9 seara.

Cinematograful Apollo. Strada Schevila
Director: D-na Emily Toth.
Mardi și Miercuri: *Contesa în tavernă Apa-*
sitor, drăguț în 4 acte.
Incepând la ora: 9 seara.

La „Albină” institut de credit și de
economii în Sibiu și aplicație imediată

Mai multe puteri de lucru auxiliare
Pot fi și fermei

Se preferă cei sau cele ce au deja praxă
de birou. Platz după invocație.
Ofertele să se înainteze Direcției „Al-
binei” în Sibiu. (283) 1-2

Nr. 499/1919.

(256) 2-3

Concurs

Pentru întregirea definitivă a catedrei a
treia de Invățător (Invățătoare) la școală noastră din
comuna Preșmer, și a catedrei de Invățător (Invățătoare) la școală noastră din filia Cărpiniș, propozițional Bravosului, se publică concurs cu
termen de 30 de zile dela cea dinată publicare
în *Telegraful Român*.

Invățătorul (Invățătoarea) din Preșmer, ales
și înaintat via avocat:

1. Salar dela biserică anual 640 cor.
2. Cvarțir în edificiu școală.
3. Pentru grădinișcolă 20 cor.

Invățătorul (Invățătoarea) din Cărpiniș, ales
și înaintat via avocat:

1. Salar dela biserică anual 600 cor.
2. Cvarțir în edificiu școală.
3. Grădiniș.

Întregirea de salar pentru amândouă cate-
drele se va cere dela stat.

Amândoi Invățătorii (Invățătoarele) sunt da-
tori, să ūnă și școală de repeteții și să conducă
școlarii Dumineci și sărbătoarea la biserică.

Doritorii să să și înainteze rugările lor
conform normelor în vigoare subsemnatului
oficiu protopopesc și să se prezenteze în bis-
căru. În vreo-Duminică sau sărbătoare, pentru
ca să-ști cunoască poporul,

Din sedința comitetului parohial rom. ort.

Preșmer, la 3 August 1919.

Ivan Ludu,
prob.-prezident.

Aprobat:

Nr. 222/1919.

(258) 2-3

Concurs

Pentru întregirea postului al II-lea, nou
sistematizat, de Invățătoare la școală confesională
română din Balșa, prin aceasta se publică con-
curs cu termen de 30 zile dela prima publicare
în *Telegraful Român*.

Cu postul acesta sănt imprenute urmă-
toarele beneficii:

- a) salar fundamental dela parohie 100 cor.
- b) relut de cvarțir 240 coroane.
- c) relut de grădină 20 coroane.
- d) restul de salar dela 100 coroane în sus
dela stat.

La alte indatorii parohia nu se obligă.
Se cere ca Invățătoare să prospună și lucrul
de mână dela clasa II începând.

Cererile de concurs să se înainteze la sub-
semnatul oficiu în termenul deschis.

Geoagiu, la 25 August 1919.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al Geoagiu-
lui în inteqere cu comitetul parohial con-
curent.

Ivan Popovici
protohop.

Redactor responsabil: Mateiu Voileanu.

„ARDELEANĂ”

Inst. de credit și econ. societ. pe acțiuni în Orăștie.

Direcțiunea băncii „Ardeleană” în Orăștie
județul Hunedoara, vine următoarele obiecte:

Un castel cu etaj, stătător din 20 camere
în mijlocul unei grădini de cca 14 jugăre
cu pomic. Prin grădina Castelului curge ca-
naul unei mori, din care se poate tăia toată
grădina, care se poate transforma și pentru le-
gumări. Castelul și așezat în fața soareului și usor
se poate înlocui chiar și pentru Sanatoriu.

O moară cu patru petri, care are apă
destulă, că poate umbla ziua și noaptea, larma
și vară, iar în legătură cu ea usor se poate in-
stala o scărnițătoare de lăună sau alt stabiliment.
Toate comunitățile din jumătatea la moară
aceasta, care e singură în comun.

O viață de 18 judecări din cari 14 sunt plan-
tate cu soiuri nobile, și așezată în fața soareului.

Toate aceste trei obiecte sunt situate una
lângă alta în comuna Geoagiu, județul Hunedoara
pe valea Murășului, 3 kilometri distanță
de la baza temelie de Geoagiu, 3 kilometri de la
gara Romosului și 9 kilometri de la Orăștie. Cil-
me și foarte domoală, fără vânt și pra. Comuna
e centru de plasă, unde se imprenă patru dru-
muri din patru părți ale județului.

Reflectanții să se adreseze la Direcția
instituției „Ardeleană».

Orăștie, 16 Septembrie 1919.

(291) 1-1

Nr. 176/1919.

(289) 2-3

CONCURS

Pentru ocuparea catedrelor vacante la șco-
alele centrale gr.-or., române din Brașov se pub-
lică concurs cu termen pînă la 25 Sept. n. 1919.

La liceul clasice.

1. Matematică-Fizica.
2. Franțeza-Româna.
3. Istorie Geografie.
4. Cîntări.
5. Desenuri artistice.

La școală reală.

1. Matematica-Fizica.
2. Istorie-Geografie.
3. Franțeza-Româna ev. Germană.
4. Istorie naturală.
5. Religie.

La școală comercială superioară.

1. Româna-Franțeza ev. Germană.
2. Aritmetică-Contabilitate.
3. Istorie-Geografie ev. Româna.
4. Chemie-Mercoologie Corespondență.

Concurenții vor înainta petitionile la Eforie
școlară însoțite de următoarele documente.

1. Certificat de botez, dovedind că sunt
români de religieana gr.-or.

2. Certificat de moralitate.

3. Certificat medical.

4. Revers, că se vor supune într-o toate
legilor și dispozițiilor forunilor noastre biseri-
cesti și școlare și regulamentelelor în vigoare
prezente și viitoare și se obligă a propune la
oricare săcă de sub administrație Eforiei.

5. Documente despre calificarea profesorilor
rezervării recentă de lege.

Salarizarea profesorilor va fi în conformi-
tate cu a celor dela școalele similare de stat.

Brașov, din sedința Eforiei școalelor cén-
trale gr.-or. române, înuită la 15 Septembrie 1919.

Romulus Dogariu, Dr. Eugeniu Metjan,
secretar. **president.**

Doi băieți

cu școală românească și deplin sănă-
toși se primesc imediat ca elevi în
Tipografia arhieicezană din Sibiu.

Nr. 0883/1919 Pien.

(290) 1-3

Concurs

În temeiul concluziunii simbolă Nr. 42 din
a.c. și al Testamentului fericeștilor Ioan Papp
fost prototorinător în Oradea-mare, prin acusația să
publică pentru două burse de cca 600 Lei con-
curs nou și repetit cu termen pînă la 1 Octom-
vre 1915 st. n. și anume pentru studenții uni-
versitării, din fundația «Ioan Papp».

Concurenții sănătoși să dovedească:

1. Că sunt român și aparțin mitropoliei
gr.-orientale române din Ardeal, Ungaria și Banat.
2. Că părinții lor nu au avut ca să-ști poata
susținută la Universitate din averea proprie.

Că au purtat morală bună și au făcut
studii progres, bine, ceea ce vor dovedi cu
atestat, de maturitate, respective celu înscris la
Universitate, cu indexul.

Preferiți vor fi cel ce studiază facultatea
teologică ori filosofia, respective să vor scrie
la una din acele facultăți.

Intre condiții egale vor fi considerate cei
intrădiți cu fundațore, din familia Papp din
Ponor și Bulzen Pekeș-î, și în linia a celor
de la județul Bihar. Petitionele întrate după
termen nu vor fi considerate.

Sibiu, 2/15 Septembrie, 1919.

Consistorul arhieicezan.

Nr. 380/1919

(274) 1-3

Concurs

Pentru întregirea postului de Invățător la
școală primară conf. gr.-or. român din Rădeș
protopresbiteral Cohalmului, prin aceasta se
publică concurs în *Telegraful Român*, cu termen
de 30 de zile.

Emoziunile acestui post sunt:

1. Salarul legal și anume: 120 cor. din re-
partiție bisericescă iar restul dela stat voră.
2. Grădinișcolă de 400 stăjeni.
3. Locuință în edificiu școlală, iar în caz
când nu e corăspunzătoare să va cere și reluat
de cărăt de stat.

4. Lemnale trebuințioase.

Invățătorul ales va cămpă cu copiii răspun-
sibile liturgice la biserică.

Concurenții sănătoși vor fi premiați cu docu-
mentele necesare la oficiul protopopesc și se
se prezinte în o Dumineacă și în comună.

Din sedința comitetului parohial înuită în
20 Iulie 1919.

George Pandrea

Irimie Buzea

not. comit.

pres. com. paroh.

Am văzut:

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al Cohal-
mului.

Ștena, în 15/28 August, 1919.

Teronim Buzea

condic. ofic. protopopesc.

Nr. 240/1919 prot.

(200) 2-3

Concurs

Pentru ocuparea postului de Invățător la
școală confesională gr.-or. român din Tilișca,
protopopiatul Săliște, se publică în conform. cu
ord. cons. 5816/1919. Școlă, concurs cu termen
de 15 zile dela prima publicare în *Telegraful
Roman*.

Emoziunile imprenute cu acest post sunt:

1. Salarul prescris de lege cu toate adau-
surile sistematice, plătită parte din fondul școlar
- lunar în mod anticipativ — parte dela stat.

3. Relut de cărăt în bon conform legii.

4. Relut de lemn 30 Cor.

5. Relut de grădină 20 Cor.

Invățătorul ales, pe lângă provădere în
instrucție în școală, — este îndatorat a produce
elevii în Dumineci și sărbători la biserică și a
cămpă cu ei săfântă liturgie.

Preferiți vor fi cel cu cunoștințe muzicale
și care vor fi în stare să formeze cor.

Tilișca, la 15 August.

Petrug Joga

George Păcură

par. președ.

secretar.

Văzut:

Săliște, la 16 August 1919.

Oficiul protopresbiteral:

Dr. Dumitru Borel

condic. ofic. protopopesc.

Editora și tiparul tipografiei arhieicezane

Cenzurat prin: Căp. Bolu.